

Gia đình là tế bào của xã hội, là cái nôi thân yêu nuôi dưỡng giáo dục cả đời người, là yếu tố đặc biệt quan trọng trong sự hình thành nhân cách con người, là một nhân tố quan trọng góp phần để phát triển kinh tế xã hội của đất nước. Trải qua nhiều thế hệ,

từ trong mỗi gia đình, lấy gia đình làm “pháo đài” chống lại sự xâm nhập của các tệ nạn xã hội và những tác động xấu từ mặt trái của cơ chế thị trường.

Tuy nhiên, trong tình hình hiện nay, mặt trái của cơ chế thị trường cùng với lối sống thực dụng tôn thờ

HIỆU QUẢ TỪ PHONG TRÀO XÂY DỰNG GIA ĐÌNH VĂN HÓA Ở THÀNH PHỐ ĐÔNG HÀ

CN. Nguyễn Thị Như Quỳnh
GV Khoa Lý luận M-LN, TTHCM

gia
đình

Việt Nam được hình thành và phát triển với những chuẩn mực giá trị tốt đẹp góp phần xây dựng bản sắc văn hoá dân tộc. Những giá trị truyền thống quý báu đã được gia đình Việt Nam gìn giữ, vun đắp và phát huy trong suốt quá trình lịch sử dựng nước và giữ nước, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: “Nhiều gia đình cộng lại mới thành xã hội, xã hội tốt thì gia đình càng tốt, gia đình tốt thì xã hội mới tốt. Hạt nhân của xã hội là gia đình. Chính vì muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội mà phải chú ý hạt nhân cho tốt”¹.

Như vậy, văn hóa gia đình là một bộ phận, là cái “gốc” của văn hóa làng, văn hóa nước. Vì vậy, việc đẩy mạnh phong trào xây dựng gia đình văn hóa không thể tách rời việc nghiên cứu, xem xét, đánh giá từ góc độ văn hóa gia đình. Nghĩa là, cuộc vận động xây dựng gia đình văn hóa và tiêu chí gia đình văn hóa hiện nay phải dựa trên những giá trị văn hóa truyền thống của gia đình Việt Nam. Đồng thời trong quá trình xây dựng gia đình văn hóa phải biết giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa dân tộc. Đó là cơ sở xây dựng tư tưởng, đạo đức lối sống tốt đẹp, xây dựng đời sống văn hóa lành mạnh

đồng
tiền, các sản
phẩm văn hóa độc hại
bên ngoài tràn vào cùng các tệ nạn xã hội đang ảnh hưởng nghiêm trọng đến gia đình. Nhận thức sâu sắc vấn đề đó, Đảng ta đặc biệt quan tâm đến vấn đề vai trò gia đình và xây dựng gia đình văn hóa trong thời kỳ mới.

Thành phố Đông Hà là một thành phố trẻ nhưng trong những năm qua với sự nỗ lực của các cấp uỷ Đảng, chính quyền, các ban ngành đoàn thể và nhân dân trong toàn thành phố đã chú trọng đẩy mạnh phong trào xây dựng gia đình văn hóa. Trên cơ sở đó, ngày 12/4/2013 UBND thành phố Đông Hà đã ban hành Quyết định số 340/QĐ-UBND về việc ban hành Bộ Tiêu chí thực hiện nếp sống văn hóa văn minh đô thị trong đó xây dựng nếp sống văn hóa văn minh trong gia đình phải đảm bảo những tiêu chí sau: Các thành viên trong gia đình phải tự giác và vận động người thân của mình luôn tìm hiểu, nắm vững đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và pháp luật của Nhà nước. Trong mỗi gia đình, phải treo ảnh Bác Hồ ở nơi trang trọng nhất; thực hiện việc treo cờ Tổ quốc vào các ngày lễ, tết. Mọi thành viên trong gia đình tích cực lao động, biết tính toán và sáng tạo

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

đề đạt năng suất, chất lượng, chỉ tiêu hợp lý, tiết kiệm. Gia đình có cuộc sống hòa thuận, tiến bộ. Các thành viên trong gia đình biết nhường nhịn và tôn trọng lẫn nhau; người lớn sống mẫu mực, con cháu hiếu thảo, chăm ngoan. Cha mẹ có trách nhiệm nuôi con khỏe, dạy con ngoan, đối xử công bằng với các con. Con cháu phải làm tròn trách nhiệm chăm sóc phụng dưỡng ông bà, cha mẹ. Vợ chồng chung thủy, bình đẳng và yêu thương nhau. Mỗi cặp vợ chồng chỉ có một hoặc hai con, không sinh con thứ ba; không có bao lưc gia đình. Không sử dụng văn hóa phẩm thuộc loại cấm lưu hành; không vi phạm các quy định về thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và lễ hội. Mỗi gia đình tích cực chăm sóc cây xanh đường phố, giữ gìn vệ sinh sạch đẹp góp phần xây dựng tuyến phố xanh, sạch, đẹp, có trách nhiệm tham gia dịch vụ thu gom và xử lý rác thải. Tham gia xây dựng và thực hiện tốt quy ước của khu phố, tổ dân phố; đoàn kết, tương trợ, giúp đỡ nhau; tích cực tham gia các hoạt động xã hội, từ thiện và tham gia hòa giải các mâu thuẫn ở khu dân cư.

Thông qua việc xây dựng gia đình văn hoá, đến nay thành phố đã có 18.866/20.388 hộ gia đình được công nhận gia đình văn hoá, đạt tỷ lệ 92,2%; tỷ lệ các cặp vợ chồng áp dụng biện pháp tránh thai hiện đại ngày càng cao, hiện nay có 5.445/5.587 người áp dụng biện pháp tránh thai mới đạt 102,6% kế hoạch đề ra. Phát động thêm 4 khu phố xây dựng mô hình khu phố không có người sinh con thứ ba trở lên. Công tác bảo vệ và chăm sóc, giáo dục bà mẹ và trẻ em được chú trọng, theo số liệu thống kê năm 2015 có hơn 300 bà mẹ mang thai được sàng lọc trước sinh đạt 107% kế hoạch.

Các gia đình chính sách khó khăn đều được chăm sóc giúp đỡ, tình trạng tảo hôn trên địa bàn thành phố không còn xảy ra, đa số thanh niên đều được trang bị kiến thức hôn nhân và gia đình trước khi kết hôn. Từ kết quả thực hiện phong trào “Gia đình văn hoá” trong thời gian qua, đã xuất hiện nhiều tấm gương gia đình tiêu biểu về SXKD giỏi, gia đình hoà thuận, hạnh phúc, gia đình hiếu học,

gia đình nuôi con khỏe, dạy con ngoan, gia đình thể thao... làm động lực cho sự phát triển kinh tế xã hội của thành phố, góp phần nâng cao chất lượng đời sống văn hoá đô thị, hình thành được những nếp sống văn hoá tốt đẹp, thắm đậm tình làng nghĩa xóm, quan hệ gia đình có nhiều tiến bộ. Nhiều phong trào giúp nhau phát triển kinh tế, xoá đói giảm nghèo, đền ơn đáp nghĩa, khuyến học, khuyến tài, phong trào ông bà cha mẹ mẫu mực, con cháu thảo hiền, nuôi con khỏe dạy con ngoan... phát triển sâu rộng trên địa bàn thành phố Đông Hà và nó có ý nghĩa thiết thực trong quá trình xây dựng gia đình văn hoá.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, mặt trái của nền kinh tế thị trường đang đặt gia đình và công tác gia đình ở tỉnh ta nói chung và thành phố Đông Hà nói riêng trước nhiều khó khăn, thách thức. Tình trạng ly hôn, ly thân, sống chung như vợ chồng không đăng ký kết hôn, quan hệ tình dục trước hôn nhân và việc nạo phá thai, các tệ nạn xã hội như ma túy, cờ bạc, rượu chè, mại dâm, cướp của, giết người... trong giới trẻ gia tăng để lại những hậu quả nặng nề về nhiều mặt đối với gia đình và xã hội. Bên cạnh đó, vấn đề bình đẳng giới chưa được xã hội quan tâm và nhận thức đầy đủ, tư tưởng “*Gia trưởng*”, “*Trọng nam khinh nữ*” vẫn còn tồn tại ở nhiều đơn vị trong thành phố. Với tâm lý muốn sinh nhiều con để có con trai “*nối dõi tông đường*” vẫn còn tồn tại ở nhiều nơi. Tình trạng suy thoái về đạo đức, tha hóa trong lối sống như: chạy theo đồng tiền, ảnh hưởng bởi tệ nạn xã hội, lối sống thực dụng, đề cao tự do cá nhân dẫn đến gia đình tan vỡ, tác động tiêu cực đến xã hội. Đó chính là những thách thức to lớn trong việc xây dựng gia đình. Việc triển khai công tác tuyên truyền, giáo dục chưa chú ý đúng mực, nội dung tuyên truyền còn phụ thuộc nhiều vào tài liệu Trung ương, chưa phù hợp đặc thù địa phương; công tác tập huấn nghiệp vụ gia đình và xây dựng gia đình văn hoá còn chậm, hầu hết cán bộ làm công tác gia đình ở cơ sở còn kiêm nhiệm nên gặp khó khăn trong quá trình hoàn thành nhiệm vụ được giao.

Quán triệt Nghị quyết Đại hội XII của Đảng: “*Gắn xây dựng con người với xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, văn minh trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội, phù hợp với bối cảnh phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế, trong đó chú trọng xây dựng và nhân rộng các mô hình gia đình văn hóa tiêu biểu, tăng cường sự phối hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội...*”. Đông Hà tiếp tục đẩy mạnh phong trào xây dựng “*Gia đình văn hóa*” ngày càng có hiệu quả và vững chắc cần tiến hành đồng bộ với những giải pháp cơ bản:

Một là, tăng cường công tác phối hợp giữa các cơ quan, đoàn thể, địa phương làm tốt công tác tham mưu cho các cấp ủy đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh đẩy mạnh công tác tuyên truyền, đưa các chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước về lĩnh vực gia đình đến với từng nhà và với mọi người dân; đồng thời kịp thời biểu dương gương người tốt, việc tốt, các gia đình điển hình tiên tiến và phê phán những biểu hiện không lành mạnh ảnh hưởng tiêu cực đến cuộc sống gia đình.

Hai là, mỗi cá nhân cần nhận thức sâu sắc vai trò ý nghĩa của việc xây dựng gia đình. Mỗi thành viên trong gia đình phải phát huy tốt những giá trị đạo đức của gia đình truyền thống, giữ vững gia phong, làm tốt việc giáo dục con cái, trong đó người lớn luôn luôn gương mẫu để gia đình phát triển sức mạnh nội sinh, trở thành “*thành lũy*” ngăn chặn tiêu cực từ bên ngoài tác động vào; các cặp vợ chồng trẻ cần cập nhật, tìm hiểu Luật Hôn nhân và Gia đình để từ đó xác định rõ trách nhiệm, nghĩa vụ của mỗi người trong việc xây dựng cho tổ ấm của mình. Công tác tư vấn, giáo dục tiền hôn nhân rất cần sự vào cuộc của các tổ chức đoàn thể như: Đoàn Thanh niên, Hội Phụ nữ...

Ba là, cần tiếp tục đưa phong trào “*Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa*” đi vào chiều sâu bằng những việc làm thiết thực; nâng cao số hộ gia đình được công nhận “*Gia đình văn hóa*”, làm cho văn hóa thấm sâu vào từng khu dân cư, từng gia đình, từng người dân.

Bốn là, tiếp tục thực hiện tốt công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe bà mẹ, trẻ em và nhân dân; thực hiện bình đẳng giới, nâng cao vai trò, vị thế của nữ giới trong xã hội; duy trì và nhân rộng các câu lạc bộ phòng, chống bạo lực gia đình, địa chỉ tin cậy tại cộng đồng, các phong trào “*Gia đình 5 không, 3 sạch*”, “*Ông bà, cha mẹ mẫu mực, con cháu hiếu thảo*”, vận động các gia đình thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, lễ hội.

Năm là, thực hiện hương ước, quy ước của khu phố, xây dựng tình làng nghĩa xóm, đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau, động viên nhau thực hiện tốt đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Chú trọng các biện pháp nhằm duy trì và nâng cao chất lượng phong trào xây dựng “*Gia đình văn hóa*” và nội dung các tiêu chí công nhận danh hiệu “*Gia đình văn hóa*”, tránh xu hướng chạy theo thành tích, phản ánh không thực chất phong trào và chất lượng gia đình văn hóa.

Với phong trào xây dựng Gia đình văn được duy trì và tiếp tục nâng cao chất lượng, thông qua các giải pháp, hy vọng việc xây dựng gia đình văn hóa thành phố Đông Hà sẽ đạt được hiệu quả cao hơn./.

Tài liệu tham khảo

1. *Bài nói chuyện của Bác Hồ tại Hội nghị cán bộ thảo luận Dự thảo Luật Hôn nhân và Gia đình, tháng 10-1959.*
2. *Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội, quốc phòng – an ninh năm 2015, kế hoạch phát triển kinh tế – xã hội, quốc phòng – an ninh năm 2016 thành phố Đông Hà.*
3. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng.*
4. *Giáo trình Chủ nghĩa xã hội khoa học, NXB Chính trị - Hành chính - HN - 2012.*